

Научном већу Факултета драмских уметности

Предмет: Извештај комисије за утврђивање испуњености услова за стицање звања научни сарадник др Ксеније Марковић Божовић

Одлуком Наставно-уметничког већа Факултета драмских уметности у Београду (бр. 2/1132 од 15.12.2020.) у складу са одредбама Закона о научноистраживачкој делатности (чл. 70. „Сл. гласник РС“ бр. 110/05, испр. 50/06, 18/10, 112/15) и Правилника о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача („Сл. гласник РС“ бр. 24/2016, 21/2017, 38/2017), образована је Комисија за утврђивање испуњености услова за др Ксеније Марковић Божовић, у научно звање научни сарадник, у следећем саставу:

1. др Весна Ђукић, редовни професор Факултета драмских уметности у Београду, председник Комисије;
2. др Љиљана Рогач Мијатовић, ванредни професор Факултета драмских уметности у Београду, члан Комисије;
3. др Милица Кочовић де Санто, научни сарадник Института економских наука, Београд, члан Комисије.

По пријему документације за избор у звање, Комисија је обавила анализу научних резултата кандидаткиње, на основу чега подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Др Ксенија Марковић Божовић (1982), докторирала је на Факултету драмских уметности Универзитета уметности у Београду 2018. године, одбраном докторске дисертације „Стратегије постизања одрживости позоришног система града Београда“, под менторством др Весне Ђукић, ред. проф, чиме је стекла звање Доктор наука – култура и медији. Докторске научне студије Менаџмента културе и медија уписала је 2012. године, након основног и постдипломског образовања у пољу примењене уметности. Дипломирала је 2005, на Факултету примењених уметности Универзитета уметности у Београду – одсек Костим/савремено одевање, после чега је као стипендиста Фонда за младе таленте Владе Републике Србије похађала и завршила специјалистичке мастер студије на *Istituto Marangoni*, Милано. На Факултету примењених уметности Универзитета уметности у Београду је и магистрирала 2010. године, одбраном магистарског рада на тему стварања и промоције модног брэнда (наслов „Модне слике“) под менторством мр Гордана Комад, ред. проф.

Запослена је на Факултету драмских уметности, у Институту за позориште, филм, радио и телевизију као стручно-технички сарадник за међународну сарадњу. Од јуна

2016. до јуна 2020. била је у звању истраживач сарадник. Први пут се бира у научно звање научни сарадник.

Области научно-истраживачког рада др Ксеније Марковић Божовић обухватају студије културе, културне политике и менаџмента у култури, менаџмента позоришта, политике сећања, одрживог развоја, медија и културних и креативних индустрија.

Учествовала и учествује у једном ERASMUS+ пројекту, једној COST акцији, једном пројекту HORIZON 2020 и два пројекта CREATIVE EUROPE. Објавила је значајан број радова у релевантним публикацијама националног и међународног значаја. Излагала је на бројним домаћим и међународним, научним и стручним, скуповима.

Поред научног рада, др Ксенија Марковић Божовић активно партиципира у различитим и бројим пројектима посвећених афирмацији и развоју савремене српске културе и стваралаштва. Аутор је, или сарадник на концептуализацији изложби приказаних у Музеју примењених уметности у Београду, Етнографском музеју у Београду, Српском павиљону у Лондону, Српском културном центру у Паризу, на WORLD EXPO 2015. у Милану, итд.

2. КВАЛИТАТИВНА ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА КАНДИДАТА

2.2. Развој услова за научни рад, образовање и формирање научних кадрова

2.2.1. Допринос развоју науке у земљи

Др Ксенија Марковић Божовић је учесница COST акције „Нова истраживачка фаза у проучавању источно европских култура отпора” (*New Exploratory Phase in Research on East European Cultures of Dissent* - NEP4DISSENT - CA16213); и HORIZON 2020 пројекта „Уметност и истраживање о трансформацијама појединаца и друштвених заједница” (*Art and Research on Transformations of Individuals and Societies* ARTIS – ID: 870827), 2020 – 2024. Као истраживач ангажована је на текућим пројектима Креативне Европе: „Рекултура: ребрендирање културних институција на Западном Балкану” (*Reculture: Rebranding of Western Balkan Cultural Institutions*) и „Јаче периферије: Јужна коалиција” (*Stronger Peripheries: A Southern Coalition*). У периоду од 2012 – 2016. била је део тима Универзитета уметности у Београду на ERASMUS/Tempus пројекту „Развој и имплементација курикулума за позоришне техничаре и инспицијенте” (*Development & Implementation of Courses for Theatre Technicians & Stage Managers* SCENTEC- No: 530810-TEMPUS-1-212-1-RS-TEMPUS-JPHES). Као чланица тима, учествовала је у писању и других пројеката припреманих по позивима међународних и домаћих фондова за финансирање научноистраживачке делатности (HORIZON 2020, ПРОМИС, ИДЕЈЕ и др.).

2.2.3. Педагошки рад

Кандидаткиња је сертифицивани тренер медијске писмености програма „Сазнај и разазнај” Међународног одбора за истраживање и размену IREX.

2.2.4. Међународна сарадња

Као стручно-технички сарадник за међународну сарадњу у Институту за позориште, филм, радио и телевизију Факултета драмских уметности, др Ксенија

Марковић Божовић бави се планирањем, реализацијом и праћењем резултата међународних научно-истраживачких пројеката Факултета, координира процесе мобилности студената, наставника и сарадника, процесе повезивања са страним образовним и другим организацијама и учешће Факултета у међународним мрежама.

2.2.5. Организација научних скупова

Кандидаткиња активно учествује у организацији научних скупова Института ФДУ - бави се планирањем, реализацијом и праћењем остварених резултата, а такође прати рад уметничко-истраживачких лабораторија.

2.3. Квалитет научних резултата

Библиографија др Ксеније Марковић Божовић указује на значајне квалитативне и квантитативне резултате њеног досадашњег научноистраживачког рада. Индекс научних компетенција др Ксеније Марковић Божовић износи 44,5. У категорији публикација од међународног значаја (M14 и M24) објавила је четири рада; у врхунским часописима националног значаја (M51) пет радова; у националним публикацијама (M44) објавила је један рад; а од одабраних излагања на скуповима наводи три саопштења са међународних скупова штампана у изводу (M34) и једно саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33).

Др Ксеније Марковић Божовић својим истраживачким радом одговара на актуелне и релеватне теме културне политике и менаџмента у култури, менаџмента позоришта, политике сећања и одрживог развоја. Бавећи се истраживањима у којима на занимљив начин укршта и сучељава теоријско-методолошки апарат студија културе, студија драмских уметности и медија, социологије, филозофије, економије, итд, кандидаткиња даје иновативни допринос проучавању институција културе – начина њиховог организовања, уређења и друштвеног деловања. Контекстуализујући појаве и актере поља културе и уметности - с аспекта савремених социо-економских турбуленција, јачања економије засноване на знању, растућег значаја дигиталних технологија, те императива умрежавања и организационих промена - рад кандидаткиње омогућава разумевање и научно тумачење комплексне улоге културе и уметности у условима општих, глобалних, и специфичних, локалних, друштвених промена. Стога, поред доприноса у проширивању постојећих теорија, он доприноси и њиховој практичној имплементацији, тј. примени оригиналних и емпиријски доказаних научних сазнања, кроз формирање конкретних предлога и препорука менаџерима у култури и носиоцима културне политике.

2.3.3. Углед и утицајност публикација у којима су кандидатови радови објављени

Кандидаткиња је објавила два рада у категорији M24 у угледним и утицајним часописима у земљи и иностранству: *Зборнику Матице српске за друштвене науке* у издању Матице српске (Србија) који има седамдесетогодишњу традицију (излази од 1950), док међународни часопис за филозофију медија *In Medias Res* Центра за филозофију медија и медиолошка истраживања у Загребу, иако новијег датума, отвара актуелна питања односа традиционалних и нових медија, што га чини посебно атрактивним за истраживаче медија у региону Балкана. Поред тога што су оба часописа доступна у електронском формату, њихов углед и утицајност огледа се и у међународном саставу уредништва која чине угледни научници и универзитетски професори из великог броја европских земаља (Немачка, Француска, Енглеска, Швајцарска, Аустрија, Грчка), Русије, Кине и земаља у региону Балкана (Србија, Хрватска, Бих, Црна Гора, Македонија и др).

2.3.4. Степен самосталности у научноистраживачком раду

Од укупно 14 остварених научних резултата, 11 радова је самостално објављено у целини, а три у коауторству, од чега је у два рада др Ксенија Марковић Божовић први аутор, а само у једном раду (излагање на научном скупу М34) други аутор. Тематски корпус радова кандидаткиње демонстрира њену истраживачку сувереност у темама менаџмента у култури и културне политике, али и плодну истраживачку радозналост која залази у домене примењених уметности и културних индустрија, медија и културе сећања. У том смислу, широки истраживачки обухват, као и квалитет радова, говоре у прилог самосталности кандидаткиње у научноистраживачком раду, који – у домену културе и уметности – захтева и природно исходи еманентном интердисциплинарношћу. Истраживања др Ксеније Марковић Божовић *de facto* указују на висок степен разумевања значајних аспеката за проучавање уметности, медија, културе и друштва, што је поред изузетног владања појмовно категоријалним апаратом студија културе и сродних научних дисциплина, последица и познавања практичних прилика и активног учешћа кандидаткиње у културно-уметничком животу заједнице.

3. СПИСАК НАУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА РАЗВРСТАНИХ ПРЕМА КАТЕГОРИЈАМА („М“ КОЕФИЦИЈЕНТИМА)

р. бр.	аутор-и, наслов, часопис/монографија, година, бр. стр.	Категорија
1.	Марковић Божовић, К. (2020). „Неговање позоришне публике као друштвена функција савремених позоришта”. <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i> 175 (3/2020), стр. 437-451. UDC 792.073	M24
2.	Marković, K. i Rvović, J. (2013). „Netika promocije umjetnosti”. In <i>Medias Res</i> Vol 2, br. 3, str. 324-331, UDK 17:7+004.738.5	M24
3.	Marković Božović, K. (2020). “Unaccomplished transition of instrumental and institutional functions of Belgrade theatres”. <i>Performing Arts Between Politics and Policies: Implications and Challenges</i> str. 64-77, ISBN: 978-86-82101-89-5	M14
4.	Marković, K. (2014). “Implementacija strategije komercijalizacije i širenja usluga javnih pozorišta Beograda kao preduslov održivog razvoja grada”. <i>Kultura i održivi razvoj u doba krize</i> . str. 242-254, ISBN 978-86-82101-53-6 (FDU)	M14
5.	Марковић, К. и Радужевић, Н. (2012). „Неисцрпан извор инспирације савременог модног деловања”. <i>Између – Култура одевања између Истока и Запада</i> (зборник радова). стр.85-95, ISBN 978-86-7891-061-6	M33
6.	Karaulić, J. i Marković Božović, K. (2020). „Nove tehnologije kao sredstvo reprezentacije sećanja u savremenim pozorišnim praksama”, <i>Transmedijalno pripovedanje i digitalno mapiranje: istorija, sećanje, identitet</i> 2 – 5. 11. 2020, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd	M34
7.	Marković Božović, K. (2019). „Pozorište na ”velikom platnu”: socijalizacija pozorišta ili elitizacija biokopa?”. <i>Novi horizonti kulture, umetnosti i medija u digitalnom okruženju</i> . 11-14. 10. 2019, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd	M34

8.	Marković Božović, K. (2018). "Social Role of Theatres: Case study of Belgrade's public city theatres system". <i>World Congress of the International Federation for Theater Research</i> , 9 - 13. 7. 2018. IFTR, Univerzitet u Beogradu i Univerzitet umetnosti, Belgrade	M34
9.	Marković, K. (2013). „Uloga kulturne politike Beograda u razvoju sekundarnih potencijala pozorišne umetnosti”. <i>Menadžment dramskih umetnosti i medija – izazovi 21. veka (zbornik radova)</i> , str. 221-231, ISBN: 978-86-82101-49-9	M44
10.	Марковић Божовић, К. (2020). „Преношење представа на биоскопска платна као средство развоја публике и постизања одрживости савременог позоришта”. <i>Зборник Матице српске за сценске уметности и музику</i> 62, стр. 69-80, UDC: 791.4 792.0	M51
11.	Marković Božović, K. (2020). "Belgrade june '68 as a theatrical event". <i>Зборник радова Факултета драмских уметности</i> 37, str. 11-27, UDK: 7.01 323.233-057.875(479.11) "1968"	M51
12.	Марковић Божовић, К. (2020). „Мода као артефакт контракултуре младих шездесетих и седамдесетих година XX века”. <i>Зборник музеја примењене уметности</i> 16, стр. 66-73	M51
13.	Marković Božović, K. (2016). „Mit Zoran Đinđić: Narativ viktimizacije – roba ili put pomirenja”. <i>Medijski dijalozi</i> IX-24, str. 535-555, UDK: 316.774:32 Đinđić Z.	M51
14.	Marković, K. (2013). „Istorija i kultura sećanja – Pamćenje Muzeja pozorišne umetnosti Srbije”. <i>Zbornik radova Fakulteta dramskih umetnosti</i> 24, str. 11-29, UDK: 316.72:[069.51:792(497.11) "1949/2012"	M51
15.	Марковић Божовић, К. (2018). „Стратегије постизања одрживости позоришног система града Београда”, докторска дисертација, Факултет драмских уметности, Универзитет уметности у Београду. (ментор: др Весна Ђукић, ред. проф.)	M70

4. КВАНТИФИКАЦИЈА УКУПНИХ НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА

4.1. Табела: Квантификација научних резултата др Ксеније Марковић Божовић

Категорија резултата	Вредност резултата	Број резултата	Резултат (бодови)
M24	4	2	2x4 = 8
M14	5	2	2x5 = 10
M33	1	1	1x1 = 1
M34	0,5	3	3x0,5 = 1,5
M44	3	1	1x3 = 3
M51	3	5	5x3 = 15
M70	6	1	1x6 = 6
Укупно			44,5

4.2. Услови за избор кандидата др Ксеније Марковић Божовић у звање „научни сарадник“

Диференција лни услов - од првог избора у претходно звање до избора у звање	Потребно је да кандидат има најмање 16 поена , који треба да припадају следећим категоријама	
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+ M51+M52 (10 бодова)	1xM33 = 1 1xM44 = 3 5xM51 = 15 Укупно: 19
Обавезни (2)*	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+ M42+M51 (7 бодова)	2xM14 = 10 2xM24 = 8 Укупно: 18
Научни сарадник	Остварено укупно	37

5. АНАЛИЗА РАДОВА КОЈИ КАНДИДАТКИЊУ КВАЛИФИКУЈУ У ПРЕДЛОЖЕНО НАУЧНО ЗВАЊЕ (ДО ПЕТ НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ НАУЧНИХ ОСТВАРЕЊА У ПЕРИОДУ ОД ПОСЛЕДЊЕГ ИЗБОРА У НАУЧНО ЗВАЊЕ)

1. Марковић Божовић, К. (2020). „Неговање позоришне публике као друштвена функција савремених позоришта”. *Зборник Матице српске за друштвене науке* 175 (3/2020), стр. 437-451. UDC 792.073 (M24)

Предмет рада су стратегије које доприносе постизању одрживости система јавних градских позоришта Београда у периоду демократске транзиције која се у Србији одвија почев од последње деценије прошлог века. Имајући у виду рат на простору Југославије, хиперинфлацију и опште осиромашење, НАТО бомбардовање и међународну изолацију, у том периоду је стратегија минималне самоодрживости омогућила пуко преживљавање наслеђене институционалне мреже и *status quo* позоришта. Стога ауторка, на примеру београдског позоришног система, истражује у којој мери је то остварено током прве деценије овог века. На основу добијених резултата, у закључку је развијен оригинални теоријски модел ”двосмерне адаптације јавних градских позоришта” – који одговара

захтевима демократизације позоришног система и препознаје важност стратешког деловања у култури „одоздо на више“ и „одозго на ниже“.

2. Marković, K. i Rvović, J. (2013). „Netika promocije umjetnosti”. In *Medias Res* Vol 2, br. 3, str. 324-331, UDK 17:7+004.738.5 (M24)

Ауторке на иновативан начин анализирају етичка питања промоције уметности на интернету, кроз анализу развоја, могућности, комуникацијске праксе, садржаја и коришћења интернета с практичним консеквенцама. Полазе од тога да промоција уметности за циљ има да се дело, такво какво јесте, представи на начин који неће нарушити његову суштину, а који ће привући ширу (расположиву) публику.

3. Marković Božović, K. (2020). “Unaccomplished transition of instrumental and institutional functions of Belgrade theatres”. *Performing Arts Between Politics and Policies: Implications and Challenges* str. 64-77, ISBN: 978-86-82101-89-5 (M14)

Шири контекст овог рада представља неповољна позиција јавних позоришта, суочених са (пре)наглашеним захтевима за излазак на тржиште и активном борбом за публику, у амбијенту смањених буџетских средстава за културу, малих платежних могућности грађана и велике културне понуде којој су они изложени. Неизвесну одрживост традиционалног начина функционисања ових установа ауторка повезује не само са општом економском кризом, већ са дилемом, иницираном последњих деценија претходног века на тему јавне вредности, тј. ширег друштвеног значаја уметности и њених институција. Разматрајући питања с тим у вези, као могући правац даљег развоја утврђује сет различитих иновативних, програмско-организационих стратегија чији би исход требало да буде унапређење и редефинисање “спољних” функција позоришта, као предуслов развоја “унутрашњих”.

4. Марковић Божовић, К. (2020). „Преношење представа на биоскопска платна као средство развоја публике и постизања одрживости савременог позоришта”. Зборник Матице српске за сценске уметности и музику 62, стр. 69-80, UDC 791.4 792.0 (M51)

Студије о постизању одрживости позоришта, у великом броју, заговарају примену стратегије иновације, чији је значајан сегмент иновирање коришћењем резултата континуираног напредовања дигиталних технологија. С аспекта позоришне дистрибуције, као нарочито значајне ауторка издваја потенцијале преноса представа уживо на биоскопска платна (ЛСТ – Live Streaming Theater) - догађаја који на физичкој, временској и социјалној равни најуспешније „имитира“ традиционално позориште. У раду истражује до сада утврђене доприносе ЛСТ пројеката који се односе на ширења и диверзификацију позоришне публике, али и даје преглед различитих критика о објективности таквих домета формата и његовом упитном утицају на „класично“ разумевање суштине и смисла театра.

5. Marković Božović, K. (2020). “Belgrade june '68 as a theatrical event”. *Зборник радова Факултета драмских уметности* 37, str. 11-27, UDK: 7.01 323.233-057.875(479.11) "1968" (M51)

У овом раду, ауторка полази од претпоставке да структура протеста, његова комуникативна димензија, као и предусловљеност спектром различитих социо-културних фактора, указују на могућност разумевања оваквих догађаја као позоришних догађаја *per se*. У таквом дискурсу, и уз коришћење теоријског апартауса Михаила Бахтина, у раду истражује студентски протест који се одиграо у јуну 1968. године у Београду, анализирајући (каснија) сведочења учесника протеста, те реконструишући сензорне, уметничке и симболичке равни тада и тамо остварене комуникације. Истражујући појаве кроз које је у првој недељи јуна креиран револуционарни идентитет београдске шездесет осме, кроз рад се на методолошки иновативан начин мапира позиција овог догађаја у процесима конструисања модерног, постдисидентског идентитета Града, на чијој су агенди и даље – и после интензивних догађаја деведесетих – борба за слободу мисли, грађанска права и партиципацију.

6. Марковић Божовић, К. (2018). „Стратегије постизања одрживости позоришног система града Београда”, докторска дисертација, Факултет драмских уметности, Универзитет уметности у Београду. (ментор: др Весна Ђукић, ред. проф.) (M70)

Основни научни допринос дисертације је разумевање и научно тумачење комплексне улоге савременог позоришта у условима општих – глобалних и специфичних друштвених промена у Србији. То подразумева успостављање релација између друштвених функција и естетске и економске одрживости јавних позоришта. Та релација до сада није била предмет систематских научних истраживања будући да је питање друштвених вредности која јавна градска позоришта стварају - скоро у потпуности занемарено. Овакав теоријски оквир омогућио је да се проблем одрживости јавних позоришта сагледава и у реалацији са одрживошћу публике којој је позоришно стваралаштво намењено. Томе је нарочито допринео оригинални методолошки поступак организационе дијагностике који је поред појединачних позоришта и градског позоришног система, обухватио и шире мреже у оквиру које београдска позоришта делују. Такво схватање позоришта као динамичног организма који се прилагођава контексту актуелних социо-економских прилика захтевало је конструкцију иновативних модела организовања позоришне делатности који кореспондирају са временом нових принципа друштвеног развоја и промењеном парадигмом друштвене функције уметности.

6. ЗАКЉУЧАК СА ПРЕДЛОГОМ

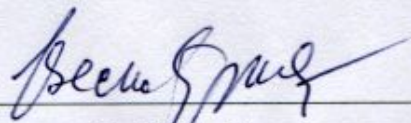
Сагледавајући укупан досадашњи научноистраживачки рад др **Ксеније Марковић Божовић** у оквиру друштвено-хуманистичких наука, уочавамо да се кандидаткиња интензивно и успешно бавила темама у **области студија драмских уметности, медија и културе**, односно проучавања културне политике и менаџмента у култури, менаџмента позоришта, политике сећања, одрживог развоја, медија и културних и креативних индустрија. У **области студија културе** допринос се највише огледа у студијама публике, институција културе, позоришта и медија, институционалног сећања и институционалних политика које су мање заступљене у нашој научноистраживачкој пракси, што додатно наглашава квалитет и значај истраживања кандидаткиње.

Изврсност, иновативност и актуелност у бављењу научноистраживачким радом потврђују објављени научни и стручни радови, излагања на научним и стручним скуповима и учешће у референтним међународним научним пројектима, као и међународним пројектима у домену културе.

На основу увида у достављени материјал и изложених резултата научноистраживачког и стручног рада, Комисија сматра да кандидаткиња испуњава све потребне услове, у квалитативном и квантитативном смислу остваривши 37 од 17 неопходних бодова према категоријама које су одређене Правилником, од укупно остварених 44,5 бодова имајући у виду остале категорије радова. Комисија предлаже Научном већу Факултета драмских уметности у Београду да усвоји овај Извештај о предлогу избора кандидаткиње др Ксеније Марковић Божовић у научно звање научни сарадник и да га са овим образложењем пошаље Матичном научном одбору за језик и књижевност Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

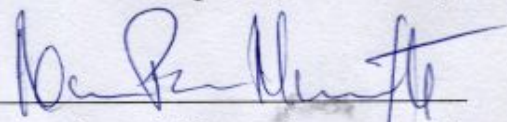
У Београду, 5. јануара 2021.

Комисија

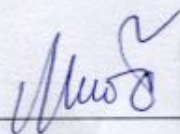
Др Весна Ђукић, ред. проф.

Факултет драмских уметности у Београду
председник Комисије

Др Љиљана Рогач Мијатовић, ванр. проф.

Факултет драмских уметности у Београду
члан Комисије

Др Милица Кочовић де Санто, научни сарадник

Институт економских наука

члан Комисије